

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 4. Zettortdeenâ 27tâ Janwar 1844.

• Uhdens - zilweks.

Zilweks tikkai appaksch un wirs saufas semmes, un nemas uhdeni itai ne warr dsihwoht un mist. Zilweks zaur raddischanahs warr ismahzitees wirs uhdena peldeht, un kahdu masu laizinu appaksch ta pascha palihst un palist. Ribli amischu lassitaji! es dohmaju, ka Zums dascheem buhs par patifschanu no tabda zilweka, kas gaddeem uhdeni dsihwojis, lassit.

Leela Atlantes juhrâ pee Radikses pilfata 1679tâ gaddâ Spahneru sweijneeki, zilweku juhrâ peldam un us leelu laiku appaksch uhdeni paleenam eeraudsija. Winni labbpraht gribbeja sinnaht, kas ta par parahdischanahs, jeb kas tas par zilweku irr. Tee pirmâ deenâ ar saweem tihfleem par welti ispublejahs, to rohkâ dabuht. Dhtrâ deenâ no rihta winni atkal to paschu zilweku juhrâ peldam eeraudsija. Sweijneeki to ar maises gabbaleem, fo tee juhrâ eemette, tâ peelabbimaja, ka tee to ar leelu stipru tihflu warreja nokert. Ratrs zilweks scho juhras zilweku eeraudsijis, lohti brihnijahs; bet tee ne sinnaja, fo ar winnu eesahkt! Schee schurpu turpu par welti pahrdohmaja, beidsiht teem labs padohms prahtâ schahwahs, to zilweku klohtert nodohht. Bet tee swehti wihri un tehwi ne til ne sinnaja, fo ar winnu eesahkt, fâ tee sweijneeki. Kad nu winsch ne pufschekeltu wahrdinu teem us wiffahm jautaschanahm ne atbilbeja, tad wiffi laudis dohmaja, ka kahds launs gars tanni zilwekâ paslehpess eekschâ, kas tam ne lauj runnaht. Mubki un katohlu mahzitaji to launu garru zaur swehpinaschanu un swehtu uhdens apsprizzinaschanu gribbeja aisdsiht. Bet ir schihs swehtas darboschanahs bija pawelti, un tee us ne kahdu wihsi no ta zilweka ne wrenu wahrdinu ne warreja isdabbuht. Pehz kahdu ilgu laiku winsch to wahrdu „Lihrgahnes“ isfauze. Teem

kahds teefas lungs teize: muhsu kehina walsti irr zeems, kain tahds wahrds. Us to zeemu Lihrgahnes ustizzamu gudru zilweku aisdsihtija, wiffu labbi tur isklaufinaht. Schis ar to sinnu pahrnahze, ka Bilbaos pilfsatâ preeksch peezeem gaddeem kahds jauns zilweks uppê pasubdis, fo winni par noslikfuschu turrejuschi.

Pehz schihs sinnas kahds katohlu mahzitajs ar to uhdens-zilweku us Lihrgahnes zeemu libds brauze, tur wiffu labbi isklaufinaht. Sekam winni Liehrgahnes zeemâ eenahze, mahzitajs gribbedams redseht, moi winna weddamais beedris farwu dsimteni arr warrehs atrast, to palaide walkam. Schis ne ween scho weetu, bet arr farwu wezzaku nammu, fur winna mahte wehl dsihwoja atradde, ta to tuhlin pasinne, un ar leelu preeku isfauze: „Wai mans dehlin, fur tu tanni laikâ effi bijis, kad tu mannim Bilbaos pilfsatâ pasubdi!“ Winna abbi brahli, jo weens jaw mahzitaja ammatâ bija, arridsan tanni azzumirlli tē klahtu bija, un tas lohti par winnu preezajahs, bet Franziskus stahweja, fâ stabs, nemas ne preezajahs farwus brahtus un farwu dsimfchanas ligsdinu atraddis.

Mahte un brahli teize, ka winsch wehl mahjâs buhdams, lohti gudrs un labs jauneklis essohts bijis. Wiffi par winna lohpa mulkibu brihnijahs, ka winsch wiffu bija aismirsis, fo farwâ jaunibâ bij eemahzijeess. Brahli ar to daschadi ispublejahs gribbedami to atkal par prahfigu zilweku ismahzihht, bet wiss bija par welti. Tikkai winsch ar mohlahm schohs trihs wahrdinus: tabaka, pan, wino (tas irr, tabaks, maise, wihns) warreja isfaukt. Winsch brihscham, fâ lohps par dauds ehde un rihte; tad atkal leelu laiku ittin ne ka, nej maises putraiminu ne bruhfeja.

Winnu ne pee weena darba ne warreja bruhfeht. Kahdureif winna brahlis, tas mahzitajs

to suhtija grahmatu aïsneft. Za weeta, fur tam grahmatu waijadseja nodobt, bija ohtrâ puse uppes, schis laiwu, kas tuhlin pahri ne gabje, ne gribbeja gaidiht, lehze uhdeni, un wisseem zilwekeem par brihnumu, kâ siws ahtri par uppi pahrpeldeja. Tas, kam winsch to grahmatu nodewe, gribbeja labbpraht sumiht, fur winsch tik flapisch tizzis, bet no ta ne kahdu atbildi ne dabbuja. Warrbuht ka leelas sahpes, jeb breefmigas bailes schim nelaimigam zilwekam wallodu bij panehmufi.

Pehz 9 gaddeem winsch atkal pasudde, un neweens zilweks ne sinnaja, fur winsch bija palizzis. Winsch sawu uhdens-dsihwi wairak, kâ sawu mahiti, sawus raddus un sawu semmi buhs mihlejis, un tohs sawejus tadeht atstahjis un uhdeni gallu dabbujis.

F. B . . . r.

• Ko gribeji, to dabbuji.

Kahds Calenderu generalis sawâ dsimschanas deenâ dauds augstus fungus pee sewim us maltiti bija saluhdsis. Generala fullainis nahze un sawam fungam meldeja, ka schè wihrs effoht, kas brangas siwis dahwajohht pahrdohht. Rabbi! generalis atbildeja, eij tikkai, un prassi winnam zil winsch par tahm gribb! Sullainis aïsgahje un ar to atbildi nahze atpakkal, ka wihrs simts kohku sitteenus par mugguru pa tahm siwim pagehrejoht. Generalis ar wisseem saweem weeseem to dsirdedams par scho maksu lohti brihnijahs, patš isgahje ahtrâ to wihru redseht, un ar to runnaht, bet winsch par nekahdu naudu sawu prezzi ne gribbeja pahrdohht, kâ tikween par simts kohkeem. Generalis kahdus no saweem kalpeem pawehleja atsaukt, un teem tik dauds kohkus lihds nemt, kas simts sitteeneem peetiktu, siwsu-pahrdewejs ittin meerigs stahweja un lahwahs pehrt. Bet peezsdesmits sitteenus dabbujis, winsch fazzija: Nu esmu sawu dalku dabbujis aïsmaksatu; bet luhdsami zeenigs, schehligais, mihlais leelskungs effect tik labbi: leezeet tohs ohtrus peezsdesmits kohkus juhfu durwju-fargam usskaitiht.

Zo schis manni ahtrakti par juhfu durwju fleeknehm ne gribbeja laut kahju zelt, eekam tam puffi apfohlu doht, ko es par tahm siwim dabbuju. Tas naudufahrigs durwju-fargš riktigi tohs pelnitus peezsdesmits kohku-sitteenus bes nekahdas schehlasstibas us weetu dabbuja.

F. B . . . r.

• Redš apkeršana.

Kahdâ deenâ kahds augstimahzihts kungs leelas dohmâs sawâ kambari fehdeja, un daschas gudras un gruhtras galwas-lauffichanas gudroja; pa tam winna, kahdus feschpadesmits gaddus wezza deenestameita eenahze, un us krahfns puffi gabje. Us to jautaschanu: ko tu tur mekle? ta atbildeja: es qribbu kwehloschas ohgles no krahfns isnemt. — Bet winnas kungs redsejis, ka tai plikkas un tukfchas rohkas bija, brihnodamees fazzija: es gribbu redseht, kâ tu to isdarrifi. Zarauga, meitina atbildeja. Za pelnus rohka behrufi, us scheem kwehloschas ohgles uslikke un gabje prohjam. „Nudeen,“ augsti mahzihts kungs isfauzahs, ar wissu sawu leelu mahzibu es scho masu darbinu tik drihs ne buhtu isdohmajis.

F. B . . . r.

• Smeeklu stahstinsch.

Kahds baggats wihrs gribbeja wehrfi pirkt, winsch wehrscha wehrtibu gribbedams sinnaht, tam mugguru, sabnus un ziskas un wehl dauds zittas weetas apkerstija. Winsch beidosht sawu fullaini arridsan fauze, un pawehleja tam to paschu darriht, lai winsch arri warretu spreest zil wehrsis wehrtis. Zannis tuhlin bija pee rohkas; bet schis tahs weetas ne aïskahre, ko winna kungs bija aptauslijis, winsch tikkuschi kahjas no naggem lihds widdus lohzekeem apkerstija. Winna kungs to redsejis jautaja: „Kas tad tas buhs? woi wehrscha tuklumu appakscha pee kahlahim mekle?“ „Katrš us sawadu wihfi,“ suljainis atbildeja. Juhš, mans zeenigs kungs

tahs weetas, fo juhs dohmaject ehst, apkerstijjat, bet es tahs weetas aptaustijju, kas mannim allaschin buhs jaehd.“ Kungš sineedamees fazzija: „Taufi veld allaschin wirsü, um uhdens paleef appafschá. Papreekschu kungš, tad fullainis.“
F. B...r.

• Laimes wehleschana jauna gadda rihtá.

1.

Itt fá pukkes dahrsiná,
Seebös gresnojahs;
Lai tew katra deenina,
Laimé usfmeijahs.

2.

Lai ilkatra stundina!
Tewim pukkes laif';
Katriš brihdš schi gabbina,
Lai tew preeksuš laif'.

3.

To tew teescham wehleju!
Skaidrá sirsuiná,
Lizzi ka tew mihleju,
Lihds patt kappiná.

• Pee mihlakas.

1.

Uf kaistaka, par wiffahm kaista,
Manš engels, sirschu puklite;
Tif tihra mihlestiba kaista —
Man pee tew selta rohšite.

2.

Kad swaigšnites pee bebbes stattu,
Un puklites tur paleijá;
Tad wiffur tawu bildi mattu!
Tew mihleht laimes pilniba.

3.

Tur biršé jaukš putnu dšeesmas.
Man tawa balš stá-dura;
Tahš mihlestibas skaidras leesmas,
Tew man tif dahrgu dšemdeja.

4.

Tew schubpuli jaw liktens spreede
Preeksch mannim. Virnu balsinu,
Ro mahtes klehpiti wehl laidi,
Es mihlestibá klausiju.

5.

Un taggad — tif pee tewim smaida,
Man laime, preeks un zerriba;
Wes tew man skumju liktens baida,
Man reebj bes tew schi dšihwiba.

6.

Ir to es tewim kiblá leecku,
Par mihlestibas uppuri;
Deht tewis noschirtohs ar preeku, —
Tew pecluhdsu, maish engeli!

7.

Pehz tewim, fauliti kad sweizu,
Es mihlestibá ilgojohs;
Un garrá (puklites kad pluhzu)
No tewim muttes isluhdšohs.

8.

Tew mihleschu, lihds dšihwes rohšes,
Tur kappá mallá noscedebš;
Tew mihleschu wehl wiampusš saules,
Kur schkiršchanas wairš ne beedehš.

Schul... .

Teesas fluddinaschanas.

Uš pawehleschana tahs Keiserisčas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis 2c. 2c. 2c., tohp no Krohna Sessawas pagasta teesas wiffi tee, kam kahdas prassischanas buhtu pee ta schi pagasta saimneeka Jabne Schiebart, un kas sawas prassischanas pehz tahs schibs pagasta teesas fluddinaschanas no 8ta Webruar 1838 schreit naw uedewuschí, usaizinati, 6 neddelu siarpá, no appakschraftitohs deenas, tas irr lihds 17tu Webruar s. g., sawas prassischanas pee schibs pagasta teesas uedohst; turprettim sagaidibt, ka wiffcem teem, kas lihds wirspeemimmetam terminant ne buhs peckituschwees, pehz likkumcem muhšibigu Kluffzjeeschanu uelike. To buhs wehrá likt! Wasá Sessawá, tai 5ta Janwar 1844. I

(I. S.) Vukku Breede, preechdetajš.
(Nr. 20.) J. Helms, pagasta teesas schrihw.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee tahs atlikkusdas mantas ta zittkahrtiga Jaunmohkas saimneeka Dschga Janna Wannag buhtu, kas sawas mahjas nespehzybas labbad atdewis un par furra mantu konkurse spreesta, teek usaizinati, pee saudeschanas sawas

taisnibas lihds 17tu Webruar n. g. pee schis pagasta teefas melditees un gaidiht, ko teefa pchz likkumeem spreedihš. Jaunmohu pagasta teefa, tai 22trā Dezember 1843. 2

(L. E.) Kahl Mittenberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 123.) Otio Grūcke, pagasta teefas fribweris.

Leelas Eseres pagasta teefa zaur scho sinnamu darra, ka turpat tai 31mā Dezember p. g. balts putnu-suns, ar bruhnamu ausim, ar divi bruhneeni plekkem us fahneem un ar lihds puffei bruhnu asti, sakertis un schai teefai nodohs. Tas, kam schis suns peederr, tohp usaijwahts, lihds 10tu Webruar f. g. scheit peeteiktees un to paschu preit barroschanas un fluddinaschanas atlihdsinaschanu prettim nemt; zittadi to sunni tam kibrejam par labbu wairaksohtajam pahrdohē. Leelas Eseres pagasta teefa, tai 10tā Janwar 1844. 1

(L. E.) Matthijs Egle, peefschdetajs.
(Nr. 11.) R. F. Witte, pagasta teefas fribweris.

No Brambergumuischas pagasta teefas tohp wisseem sinnamu darrihts, ka 26tā Janwar f. g. Brambergumuischas Meschapluggu mahjabs, uhtruppi noturrehē, un ka wisseem parradu-dewejeem ta nomiruscha Meschapluggu samneeka Jauna Bergmann, divu mehneschu starpā, prohti, wiswehlah lihds 12tu Webruar f. g. ar sawahm prassifchanahm un

winnu peerahdischanahm scheitan joperteizabs, jo wehlah neweenu wairš ne klausibē. Brambergumuischas pagasta teefa, tai 15tā Janwar 1844. 3

(L. E.) J. Sackensfels, peefschschetajs.
(Nr. 26.) Kunsien, teefas fribweris.

Wisseem par sinnu ka Brambergumuischas pagasta teefa no 22tra Janwar f. g. tik pahr neddelu, festdeena, un Reschumuischas pagasta teefa no 29tu Janwar f. g. arridsan pahr neddelu, festdeena, Wehtrasmuischā, teefas = sche schanu turrehē; subhsibas tik teefas deena ween, kad naw gluschi nohtigas, peenems; un ka subhsitajem, arri opfahdsiteem wiswehlahi pulkstien 9 no ribta pee teefas jarohuabs, kad ne grubb to zaur likkumeem noteitu flahdi geest. Brambergu- un Reschumuischas pagasta teefa, tai 19tā Janwar 1844. 3

J. Sackensfels, peefschschetajs.
(Nr. 37.) D. Pelz, peefschschetajs.
Kunsien, teefas fribweris.

Zitta fluddinaschana.

Labbu loppu-tabbaku warr lehti dabubht pirkt Zelgawā, fribwera eelā, Derschawa nammā Nr. 133, pee kchpmanna
Zitat Konopl. 2

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Ribgā, tanni 17tā Janwar 1844.

	Subdraba nauda.			Subdraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
1 jauns dahlberis	1	33	1 pohds kannepu	1	—
1 puhrs rudsu	1	45	1 — linnu labbakas surtes	1	60
1 — kweeschu	2	—	1 — — flitakās surtes	1	40
1 — meeschu	1	10	1 — talaka	—	65
1 — meeschu = putrainu	1	50	1 — dselses	—	75
1 — ausu	—	70	1 — sweesta	2	30
1 — kweeschu = miltu	2	50	1 muzza filtu, preeschu muzza	8	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu	1	70	1 — — wihschuu muzza	8	25
1 — rupju rudsu = miltu	1	25	1 — farkanas fahls	7	—
1 — sirnu	1	50	1 — rupjas leddainas fahls	6	—
1 — linnu = sehklas	2	25	1 — rupjas baltas fahls	4	15
1 — kannepu = sehklas	1	50	1 — smaltas fahls	4	—
1 — kimmenu	5	—			

W r i h w d r i k k e h e .

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffes: Waldischanas-raths W. Weitler.
No. 36.